

Gamla moskogar och moskogar på karga växtplatser är särskilt hotade

Finlands skogar har i stor utsträckning förlorat sin naturliga ekologiska särart. Samtidigt har arealen av många skogsnaturtyper minskat. Följden av dessa förändringar är att 76 procent av Finlands skogsnaturtyper är hotade. 21 procent av skogsnaturtyperna bedömdes vara nära hotade (NT), medan en av naturtyperna klassas i kategorin kunskapsbrist (DD).

Långvarig bruk har förändrat skogar i hela landet

Alla moskogar bedömdes vara antingen hotade eller nära hotade. Orsaken är oftast att naturtypens ekologiska kvalitet har försämrats under en längre tid. Förändringen kan ses i synnerhet i unga skogar där antalet döda träd och grova träd har minskat till en bråkdel jämfört med skogar som vuxit upp efter skogsbränder eller stormar. Gamla skogar är å sin sida hotade på grund av att deras areal minskat. Arealen av skogar på karga växtplatser har också minskat till följd av eutrofiering. Ur ett kort tidsperspektiv sett har läget försämrats främst i lövträdsdominerande skogar.

Även alla lundar bedöms vara hotade eller nära hotade. De mest hotade är vresalmslundarna och friska eutrofa lundar. Orsaken till att naturtyperna är hotade är bland annat att lundarna har röjts till åkermark och att de blivit granbevuxna. Framtida hot mot ädellövsskogar är förutom skogsbruket även svampsjukdomar, såsom askskottsjuka och almsjuka, som sprids bland ädla lövträd till följd av klimatförändringen.

*I en gammal moskog av god ekologisk kvalitet finns det gott om döda och grova träd samt lövträd.
Foto Jari Kouki.*

Skogsnaturtyperna bedömdes vara mer hotade i södra Finland än i norra Finland. I söder har skogarnas struktur och andelen olika åldersklasser förändrats under en lång tidsperiod, medan många skogsnaturtyper i norr bedömdes vara hotade också utgående från de förändringar som har skett under de senaste årtiondena.

Mer lövträd, bränning i naturvårdssyfte och skötsel av lundar

Skogsexpertgruppen betonar i sina åtgärdsrekommendationer att man behöver säkra befintliga förekomster av hotade skogsnaturtyper av god ekologisk kvalitet. Det är särskilt angeläget att

bevara gamla skogar liksom skogar där det även växer enstaka gamla träd eftersom det är omöjligt att återställa dem med hjälp av till exempel naturvårdsmetoder.

Bränning är en bra metod i synnerhet för att förbättra tillståndet för unga skogar liksom hindra att torra och karga moskogar växer igen. Genom restaurering och skötsel av ekonomiskogar och naturskyddsområden kan man förbättra kvaliteten av lund- och ädellövsskogar samt skog på solexponerade åsslutningar.

Bedömningen baserar sig på skogarnas ekologiska klassificering och internationella kriterier

Bedömningen omfattade 40 skogsnaturtyper varav 15 är lundar, 19 moskogar och 6 speciella typer av skogar. Lundtyperna särskildes utgående från deras fuktighetsgrad och näringsstatus samt lundarna av ädla lövträd enligt det dominerande trädslaget. Typerna av moskog bygger på skogarnas växtplatsklassificering och skogens succession, det vill säga utvecklingsskede. Speciella skogstyper är bland annat skogar som växer på solexponerade åsslutningar, skogar på översvämningsbenägna marker liksom hållmarksskogar. Andelen hotade naturtyper har beräknats utifrån den noggrannaste klassifieringsnivån (34 typer) eftersom sex naturtyper är sammanslagna typer på gruppnivå.

*Lundar med ädla lövträd bedöms vara en sårbar naturtyp eftersom de har minskat i antal.
Foto Terhi Rytteri.*

Vid hotbedömningen användes data från nationella skogsinventeringen och annat forsknings- och databasmaterial. Bedömningen gjordes enligt de kriterier som IUCN har utvecklat för hotbedömning av naturtyper. I bedömningen granskades förändringarna i areal och kvalitet för naturtyper under tre tidsperioder (jämfört med läget på 1750-talet, för 50 år sedan och 50 år framåt i tiden) samt naturtypernas utbredning och förekomstområde. Utgående från ett kort tidsperspektiv (de senaste 50 åren) är 41 procent av skogsnaturtyperna hotade.

Hotbedömningen av skogarnas naturtyper utfördes av experter från Östra Finlands universitet, Helsingfors universitet, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral, Skogsstyrelsen, Finlands skogscentral, Egentliga Finlands NTM-central, Jord- och skogsbruksministeriet och Miljöministeriet.

Mer information

Expertgruppens ordförande, professor **Jari Kouki**, Itä-Suomen yliopisto (Östra Finlands universitet), tfn 050 538 5373, fornamn.efternamn@uef.fi

Lundar, specialplanerare **Marja Hokkanen**, Forststyrelsen, Naturtjänster, tfn 040 037 5874, fornamn.efternamn@metsa.fi

Moskogar, naturvårdsbiolog **Kaisa Junninen**, Forststyrelsen, Naturtjänster, tfn 040 593 0308, fornamn.efternamn@metsa.fi

Speciella naturtyper, äldre forskare **Katariina Mäkelä**, Finlands miljöcentral, tfn 040 014 8686, fornamn.efternamn@ymparisto.fi